

Талијанска флота у Бару

— Нарочити извјештаји нашем листу

У недељу у јутру је под Бар дошла талијанска флота, у чију част је приређена велика свечаност. Са тих свечаности добили смо од нашег нарочитог извјештача ове извјештаје:

I дан свечаности

Пристан у свечаном руву — Долазак талијанске ескадре — Поздрави — Свечан објед у Двору — Здравнице — Рефлектори

Бар, 9. маја

Пристан је раскошно окићен лаворовим гирландима, српским и талијанским тробојкама и славолуком. Недеља је, па је многи народ поврвио из Старога Бара и ближе околине у свечаном руву на Пристан, где су се стекли и старији разреди цетињске гимназије и богословско-учитељске школе. Вријеме је лијепо, нешто више топло но што би пријатно било. Али не сувише топло.

Дворац на Тополици такођер је окићен српским и талијанским тробојкама. Господар је рано сишао пред Дворац и у кругу великодостојника разговарао. Око седам и четврт Господар опази на јужној страни иза Волујнице густ дим и одмах рече да је то италијанска ескадра. Не потраја много и указа се прва лађа, далеко на ивици обзора. То је било торпедњача. За тим се указа друга, то је била велика убојна оклопњача „Краљица Маргарита“. За њом трећа оклопњача — „Неапољ“, па онда редом остале, осам на броју, од којих бјеху четири торпедњаче, једна оклопна крстарица и три убојне оклопњаче. Пловиле су лагано, достојанствено. Око 7 и 3/4 с. дефиловале су пред Двором, онда се зачу топовски поздрав с оклопњаче адмиралнице. Избацила је двадесет и један метак. Са Волујнице одговорнице им наши топови такођер с двајест и једним метком, нашта одговорнице све три лађе пучњевима, који се нијесу дали бројати. Торпедњаче ступише напријед и усидрише се сасвим близо, оклопњаче позади, а крстарица далеко на лијево од Двора, близу Пристана.

На Пристану се скупио многи народ. Око десет часова дошао је адмирал у „Хотел Марина“ на рапорт италијанском посланику, који га је ту очекивао, а кад се адмирал вратио, отишао је в. д. маршала двора госп. С. Рамадановић са господом командирима Бећиром и Томановићем да на адмиралском броду поздраве адмирала и ескадру у име Књаза и Господара и да им, по српском обичају, пожеде добродошлицу. Око једанаест часова адмирал са официрима доведе се на Тополицу да поздраве нашег узвишеног Владара, где су били ванредно срдечно прихваћени.

Око једанаест и по вратио се адмирал ка својој ескадри.

Послије подне свирала је на Пристану војна музика и народ се веселио. Мрнарци су за то вријеме отишли у Ст. Бар, да га разгледају.

На ескадри има 2656 мрнара и 180 официра.

Њ. Кр. В. Књаз Господар благоизвољно је дати ученицима гимназије и богословско-учитељске шко-

ле свој јахт, те су са својим наставницима направили излет до Улциња, да би се што боље упознали са српским слободним приморјем.

У вече је Пристан био величанствено осветљен. На крову хотел „Марине“, који се налази уз саму обалу, с једне стране стојало у крупним пишијалима Ж. П. I. — Живио Никола I, а с друге: Eviva V. E. III. На полеђини брда више хотела блештала је од многих жижака направљена круна, а испод ње била су слова по пет метара велика Ж. В. E. III. — Живио Виктор Емануел III.

Висови с лијеве стране од овога мјеста имале су дуге ђердане од великих ватра.

У Двору је био свечан објед, којом је приликом Њ. Кр. В. Књаз Господар подигао ову здравицу:

Господине Адмирале!

Ваше Краљевско Височанство!

Добро се рекло, да је брод један дио државе, под чином заставом плови. Ови сивни бродови, који се одмарају на валовима нашега мора, честице су лијепе Италије. Међу њиховим снажним боковима, а под сјенком знамења пророчанских боја, сивно бије и срце Италије.

Снаго и љепото, бродови Италије, официри и мрнарци, да сте ми здрави!

Шта хоће да ми каже она грамљана ваших топова? Шта хоће да ми каже она непростито лепрњава ваших застава?

Знам и не варам се, ви долазите из луке пуне славе, да ми донесете поздрав ваше отаџбине Италије, земље Богом благословене, о којој сања и коју љуби свака њежна и образована душа, — земље великана, који испуњавају двадесет вјекова њене историје, која је била свијету учитељица, и која наших дана не изнејерава своју прошлост, ступајући напријед смјело и поуздано извршењу свога узвишеног позива.

Долазите, да ми донесете поздрав од нашега Краља, великодушног и мудрог, који ми је као рођени син мио.

Долазите, да ми донесете поздрав од Краљице, љубљене кћери моје, поноса и украса Мога Дома, — Краљице, која, сједећи на Савојском Пријестолу, који су сјајем обасјале краљице прослављене најљепшим врлинама, показује да га је достојна. И овај кћерин поздрав, допустите ми, да примим са нарочитом радошћу, јер ми га пружате са гордог брода, који носи име узвишене и свете жене, узора милоште с мудрости и добротe, коју љубе и обожавају сви Италијани — са брода „Краљице Маргарите“.

Хвала Вам, Господине Адмирале, што сте доијели са величанственом ескадром под вашом командом ове драгоцене поздраве.

Хвала Вама, Краљевско Височанство, достојни потомче херојског рода, што нас частите својим присуством. Следијећи стопама Ваших предака, Ви дајете риједак примјер дужности у служби отаџбине, и ја се дивим знању и одважности, која Вас одликује у тешкој служби, којој сте се посветили, и којој не смета, него је подстиче краљевска крв, која тече у Ваших жилама.

Господине Адмирале!

Молим Вас, кад се повратите у Италију, кажите да срце Књаза Црне Горе и Његовога народа бије једнако са срцем италијанскога народа; кажите, да се поузданост односа међу ова два народа оснива на непоколебљивом темељу узаложне љубави, никад неизмијењене, а утврђене тијесним крвним везама, којима су спојене наше династије.

Подижем чашу за напредак, срећу и величину Италије; за здравље њенога Краља, Краљице и свега Краљевскога Дома, и за успјех талијанске мрнарнице, која својом све већом снагом постаје све јаче јединство повољног и плодносног мира, тога највећег добра, које свако жели.

Адмирал талијанске ескадре је Њ. Кр. В. Књазу Господару одздравео овим ријечима:

„Узбуђен захваљујем Вашем Краљевском Височанству на срдчане ријечи, којима сте поздравили моју отаџбину, која је увијек гајила најживље симпатије за поносити народ црногорски, као и за љубазне изразе, које сте управили марини и ескадри, којој имам част да командујем.“

Влада повјерила је мени пуно право, да дођем да поздравим Ваше Краљевско Височанство у дванаесту годишницу Ваше владавине и овдје у барској луци, где Ви освојили послједње много година упорне борбе, а у циљу да отворите пут на море јунаком и неодољивим Вашим држављанима. Тијесне везе сродства, које спајају Дом Вашег Краљевскога Височанства и Властајући Дом Италије, чине моју мисију још пријатнијом, нарочито и зато, што ми се још раније дала прилика (Адмирал је дуго година био на италијанском двору. Ур.) да се изблиза дивим врлинама душе и срца Оне, које је Ваш одгој, Ваше подобије, и која сједи уза пријесто нашега Краља обојавана и благословена, Краља, који мудрошћу и правдом управља мојом отаџбином. Допустите, дакле, Височанство да пожелим дуг вијек Вашем драгоценом животу, предан љубави Вашег народа, а тако исто и Вашој узвишеној породици, која блиста урођеним врлинама, којима се дивим и које поштује цијела Европа, па и новој клици, која је угледала свијета ових дана, да појача Ваше потомство“.

До поноћи са талијанских бродова радили су рефлектори, осветљујући како Пристан, тако и цијелу околину, што је чинило врло величанствен изглед.

II дан свечаности

Лов — Свечан ручак на адмиралском броду — Гозба у част гостију — Илимминистрација

Бар, 10. маја

Јутрос је у част гостију приређен лов, у коме је узео учешћа и принц од Удине.

У подне је био на адмиралском броду свечан ручак, на коме је био Њ. Кр. В. Књаз Господар са Књазом Петром, сви представници страних држава, који присуствују свечаностима и сви великодостојници.

По подне се Њ. Кр. В. Књаз Господар са свима присутним представницима страних држава, гости-

ма и великодостојницима извезао јахтом до Улциња, одакле се послједње подне повратио.

У вече је била свечана гозба, коју је у част гостију приредно министар војни. Гозба је била сјајна. Њој су присуствовали Књаз Петар, принц од Удине, адмирал Деорестас, педесет и осам других поморских официра и многи наши, свега до 130 гостију.

Том приликом министар војни г. бригадир Митар Мартиновић подигао је ову здравицу:

„Није ми лако изразити осјећаје, који ми у овај мах узбуђују душу у присуству тако племенитих и драгих гостију, који доносе моме Господару поздрав Италије, њенога Краља и миле Краљице, најљепшега цвијета нашијех гора, пресађена у прослављеној земљи ваше отаџбине. С том земљом везују ме најслађе успомене прве младости када сам се школовао у војсци талијанској и ту црпио науку и вјештину ратничку. Припадао сам тој војсци неколико година. Њој дугујем моје војничко образовање, и ја сам јој за то дубоко захваљан. Ово доба мира, у које срећно живимо не допушта мени да покажем италијанској браћи по оружју моје признање другчије, него увјеравајући Вас о мојој непроменљивој симпатiji и моме пријатељству у свима приликама које се могу јавити. Подижем чашу у име црногорске војске и у име моје да наздравим у Вама војсци талијанској и поноситој италијанској марини, дики Италије, уједно и да пожелим здравље и славу Краљу и Узвишеном Господару Вашем.“

На то је г. адмирал одговорио овом здравицом:

„Ја сам јутрос учинио излет до Старога Бара и ту видио развалине његове, које су ми испричале сву тешку борбу и јуначке подвиге црногорске војске у рату који је водила. Ја јој желим сваки напредак и пијем за славу оружја црногорског!“

Илиминација оклопњача била је у пуном смислу ријечи чаробна. За све је вријеме свирала музика с адмиралскога брода „Краљица Маргерита“.

III дан свечаности

Излет до Вира — Возња по Језеру — У Скадру — Повратак на Пристан — ОIROштај и одлазак ескадре

Бар, 11. маја

Јутрос је у част гостију приређен излет до Вир Пазара како би се што боље упознали са нашом отаџбином и њеним природним љепотама. Том приликом су се гости са нама извезли на Скадарско Језеро, долазећи до под сам Скадар, где су се искрцали да разгледају варош, примљени врло лијепо.

По повратку на Пристан адмира се опростио и сипоћ је ескадра отпловила, испраћена онако исто свечано као што је идочекана...

— Између Књаза Господара и Краља Италијанског измијењене су поводом доласка талијанске ескадре срдчане депеше. Господар је телеграфисао краљу:

„Присуство импозантне ескадре, које је дошла да Ми донесе Твој поздрав и онај Италије, дубоко је потресло Моје срце. Овај нови

доказ Твоје љубави испуњује Ме радост и потврђује Ми Твоје добре осјећаје према Мени и Моје Народу. Примајући ову лијету поморску дивизију, цијела Црна Гора захвална, слави са њом Италију и њенога Краља.

НИКОЛА

Краљ је одговорио

Топло ти захваљујем на Твојој усрдној депеши. Веома сам Ти обавезан на љубазном дочеку, који си Ти и Твој народ приредио ескадри италијанској, којој је наложено да донесе Теби и Црној Гори срдачни поздрав Моје земље и Мој Твој особито предани Ти

ВИКТОР ЕМАНУИЛО

Примирје у Арбанији

У Арбанији је настало примирје. Хоће да се још и пошљедњи пут покуша, да се цијела побуна на лијепо начину утиша и да се избјегне даље крвопролиће.

То Арбанаси својим досадањим држањем и ако нијесу заслужили, ипак је од стране Турака паметно. Најзад такво поступање им налажу и најновији односи са Грчком.

Сам министар војни ишао је од мјеста до мјеста у Ст. Србији и читао прокламацију пред првацима и улемама арбанашким.

У тој се прокламацији вели, да је побуна нарочито удешена, да ће покрет бити оружаном руком сузбијен и да ће покретачи бити најстрожије кажњени. Зато Арбанаси не треба да се и даље поводе за побуњеницима, него да положе оружје како би избјегли најоштрију казну, које власти спремају за колотоваће побуне.

Арбанасима око Призрена остављен је рок од 15 дана да положе оружје. Чим се сврши са њима, прећи ће се на друге и тако постепено угушавати побуне. Гдје се не може мишом, извршиће се силом али без каквих обзира и милости. Људски се животи тада већ неће жалити, ниги ће се гледати на жртве.

Прокламација министра војног преведена је и оштампана на арбанашки језик и растура се на све стране.

Избори за босански сабор

— Трећа изборна курија —

Изборима за босански сабор излази на изборе. Како је по закону о изборима уведен куријалан ред, то се избори врше по куријама. По томе изборном реду народ се не дијели по народности него прво по вјероисповјести, а потом по имовном стану.

Трећу изборну курију, са којом су избори отпочели, сачињавају сељаци. Према уставу, у ову курију се бирају 11 српско-православних, 9 муслиманских и 7 католичких посланика.

При изборима за ову курију били су од стране Срба православних само кандидати српске народне организације, док су Муслимани и католици били подијељени: Муслимани су имали кандидате муслиманске народне организације и муслиманске самосталне странке, а католици Хрватске Народне Заједнице и Хрватске Католичке Удруге.

Срби су изабрали ове посланике: др. Милана Српкића, адвоката из Сарајева, Гавра Гашића, члана духовног суда из Сарајева, Василија Грбића, уредника „Провјетера“, Сава Љубобратића, референта из Сарајева, др. Јевта Дедићера, уредника „Српске Ријечи“, Косту Божића, свештеника из Травника, Шћена Грбића, професора из Тузле, др. Александра Бабића, лекара из Брчког, Ђока Милетићевића, економиста из Сјенице, Милана Максимовића, адвоката из Тузле, Петра Кочића, књижевника, Љуба Симића, адвоката српског приправника из Тузле, др. Никољу Стојановића, а тв приправника из Мостара, Сима Ераковића, референта из Тузле, др. Уроша Крућа, лекара из Мостара, Косту Мајкића, референта из Б. Луке, Живка Њежића, санд. југ. из Бања Луке и Тодора Срдића, свештеника из Дрвара.

Католици су изабрали ове кандидате Хрватске Народне Заједнице: др. Никољу Мандића, адвоката на два мјеста, Ђура

Цамоњу, Марка пл. Ђурковечког, Михаила Ребу, Ива Будимировића и др. Јозу Сунарића. Хрватска Католичка Удруга, којој на челу стоји надбискуп Штадлер, добила је само два мандата.

Муслимани су изабрали све кандидате Муслиманске Народне Организације: Сеткију Глухића, Хасана еф. Смајлбеговића, др. Мурапа Сарића, Дервиш бег Миралема, Хаџи Салихаду Ручукалића, Суљату Војновића и Махмуд бег Фадилпашића.

Избори у првој и другој курији вршили се дуче и прекјуче и о њиховом резултату ћемо нарочито проговорити.

Погреб Краља Едварда

Мртви остаци Едварда VII. пренесени су 5. о. м. из палате Buckingham у Westminster Halle, да ту буду изложени. Ово је први пут, да се мртви остаци једног енглеског владара излажу јавности, па је ово и доказ популарности и штовања, што га је уживао покојни краљ. А ово је друго мртво тијело, што се ондје излаже: прво је било оно Гладстона.

Испрва се није хтијело обавити процесују у Westminster-Hall, али у задњи је час то одлучено, да се народу даде прилике, да још једном види покојног краља. Пренос се обавио истом свечаношћу, као што је била у петак на сprovodu. Лијес је био положен на кола, покривена краљевском и народном заставом.

Ковчег од храстовине једнак је у облику ковчега, у коме је била сахрањена краљица Викторија. Држци су му од бронзе, а тако и углови. На поклопцу је с једне стране царска круна, а с друге стране грб са латинском: „Hoc non quia in re". У средини су две латинске ријечи: „Depositi — serenissimi potentissimi — et Excellentissimi — Principis — Eduardi — Dei gratia Britanniarum regis — Fidei defensoris — et Indiae Imperatoris".

У 11.30 почели су са звоника Westminster-Halla одекивати туробни звони звона над метрополем. Историчко звоно „Big-Ben“ звонило је сваких 15 секунда. Ово је први пут, да одкад је ово звоно сачињено, звони ради смрти којег владара. Тужно звоњење трајало је по сата, т. ј. до подне. У тај час улазило је сprovodu у Westminster-Hall.

За лијесом, на којем су биле краљевске иницијале, ступили су краљ Ђорђе краљ Викторија остали присутни владари и принчеви. Они су ишли ишреке, док су краљица Мари, краљина мајка и остали чланови краљевске куће поразмјестили се око лијеса. Сва се старинска дворана блангала у пурирном сјају, јер су зидови пожуљели од дугог вјекова, катафалк и све около прекрито гримизом, коротном бојом краљевске куће.

Служба је божја била кратка. Састојала се од неких изабраних молитава 23-ег псалма, Спорове химне „Блажени они, који су кренули“ и коначне химне: „О Боже, који си нас помогао у прошлости".

Иза службе божје краљеви и краљице се повратили у Buckingham, а да се поворка није опет поређала.

Око лијеса покојног краља осталоше на стражи жентлмени Оружја, Јеомени гарде, официри гардиске коњице и индијски официри ордонансе.

У 4 сати по подне отворише се врата народу. То је бујица, коју оружаном сили једва успијева задржати, која је дуга неке два километра.

Послије подне прилазило је грофство смртним остацима пок. краља. Многи су били већ заузели мјеста још од јутра до 4 сата последије подне, када су отворена врата од Westminster Halle, тако да их је било преко десет хиљада, који су спремали да одаду пошљедњу пошту покојном краљу. Ни силна киша, која је сјутра дан лила као из кабла, није ништа сметала свијет, да још у 2 сата по подној чека на ред, да приђе смртном одру пок. краља.

У петак је тијело покојног краља Едварда сахрањено у краљевску гробницу.

К сprovodu је нагнула нечувена и невидљива маса свијета. У град је дошло неколико посебних возова, с којима је допутовао народ на сprovod.

Улице, кроз које је сprovod имао проћи, већим су дијелом прикриване видетном, пурирном бојом, знаком краљевске короте, и окићене доворикама и палмама. На стотине високих застава, ступова са краљевским стандартима и државним барјацима подигнути су по улицама, те су са приватне стране окићени небројним доворовим вјешницама.

Број вијенаца који су предани у краљеву палату и у Westminster Hall рачуна се по прилици на 7000.

Декорације и аранжмани на улицама носе у средини слово Е. И друга ограла Хиденарка је сјајно окићена. Вапредио богати и отмијени накит види се на клупским кућама, које се налазе на Пикадилу.

Многобројно љубичасто окићене трибине поређане су с једне и друге стране улице.

Дан раније стигао је из покрајине на стотине хиљада народа, који нијесу ни тражили гдје би одјели, него се одмах расуше по улицама, и ту проведоше читаву ноћ. Спавали су на угловима и свуда гдје се могло сјести и које вријеме пробити.

У зору није било једног мјестанца које није било запосједнуто. Раним јутром пак почеле су надолазити нове масе електричним жељезницама и трамвајима, и од часа до часа била је стиска све то већа.

У 6 сати у јутро биле су улице, којима имао проћи сprovod, тако пуне да се морао обуставити промет.

Сва су мјеста и прозори били закрчени. Полиција и војска морали су чувати ред и сигурност, да поворка узмогне кроз то мноштво свијета мирно проћи.

Непрегледне масе свијета тискају се према улицама, куда је сprovod имао проћи. У Хиденарку, као што и у Ст. Џамес парку, чим су се рано у јутро отворили улази, свијетина је запосјела све клупе и стаба.

На вијенима крада мноштво народа је у тај великом броју било да би могла издати каква кривељ. Ушљед тога видјело се у угловима улица подијелом арбанашке намјештене кола за спасавање, те је се одешено за свену алне и проћи.

Број који је у одржавале ред, износио је око 30.000 момака, без полиције. У 3 сата јутро оборила се јака киша, која ипак није отерала никога. Сви су остали на својим мјестима, премда су поклимање и киша била јака.

Рано у јутро била је стиска таква, да ови који су били на својим мјестима на трибинама, не могли су да се покрећу. У 8 сати изишло је неколико милиона, пу ипак ред је такав био, да је војска и полиција био веома олакшан посао.

Већ за рана у јутро пријеме се промијенило. Небо се разведрило а око 11 сати била је таква занарица, да се констатирало више случајева сунчанића.

У 9 сати стигао је владари и принчеви у Бускингам палату и зајачили се на коње, већ спремане у двориницу. А међутим се формирала поворка из цркве до станице. У 9.30 сатонне причеви и гости пред скуп. Кад су стигли кола краљице удове Александре, цар Вилхем се позјурно да јој отвори врата и одвео је своју тетку у цркву.

Пред црквом се налазило и нас миљењик покојнога краља.

Кад су црквене церемоније биле готове, формирала се поворка изнова, да одведе лијес до станице Паддингтон. Најприје је ишла безбројна депутација свих енглеских пуковнија, и оних иностранних пуковнија, којима је покојни краљ био властник. Слједили су за тим војнички аташеји.

У 9.50 изнесен је лијес из Westminster Halle.

Лијес су носили до мртвачких кола дворски лакаји. Са обих страна стуба стајало је 120 официра морнарице. Први је за лијесом пошао краљ Ђуро. С десна њему ишао је цар Вилхем, с лијева војвода од Конаухта. За њима пошоше остали владари, принчеви и дипломати.

Поворка је пошла кроз Хиденарк на станицу, а да се није никакав инцидент дешо. Учесници се на станици укrcаше у посебни влак, и одвезоше се у Виндсор. У 12 сати стигао је влак са смртним остацима краља Едварда у Виндсор. Лијес је постављен на топовску лафету, коју су на мјесто коња вукли морнари до Албертове капеле у краљевској палати. На вратима капелице, у којој је краљ сахрањен, дочекало је мртве остатке краљеве високо свештенство.

У малу канелу ушли су само најближи рођаци; остали су застали пред излазом.

У сат и четврт по подне смртни остаци краљеви положени су у гроб по уобичајном церемонијалу.

Српство

Организација учитеља у Турској. Управа српског обласног учитељског удружења за скопљанску казу извјестила је сва остала обласна удружења, управитеље основних школа и све учитеље о шљедекем: На збору учитеља ове казе изражена је једногласна жеља, да се образује удружење, свију српских учитеља у отоманској империји. Да би се пак то могло остварити, изабраној управи стављено је у дужност да поради, те да се, што је могуће прије, сазове једна оншта учитељска скупштина. Управа је мишљења, да се ова учитељска скупштина одржи у Скопљу између 15. и 30. јуна ово године. На ту скупштину требало би да дођу изасланици свију обласних удружења, а где њих нема, онда управитељи школа или који од учитеља. Свака управа обласних удружења, а и појединици, треба да пошљу најдаље до краја овога мјесеца приједлоге, о којима би се по њиховом мишљењу могло дебатовати на скупштини. Образоваће се пак нарочити одбор, који ће утврдити дневни ред рада на скупштини. — А код нас?

Посвећење тузланског митрополита.

Прошле недеље на свечан начин је извршено у Тузли, Босни, посвећење тузланског митрополита др. Илариона Радића. Инсталацији су присуствовали митрополит Летица, изасланик бесаров и изасланик васеленске патријаршије.

Др. Цвијић у Турској. Друштво орјеталних жељезница позвало је српског научника др. Јована Цвијића, да проучи терен преко кога има да пређе жељезница, која ће везивати турску жељезничку пругу са грчком. Цвијић се ове поноде примио и већ је отпутовао на одређени терен.

Одложена прослава. Са непредвиђених узрока прослава стогодишњице српске велике новосадске гимназије, заказана 19. маја, одложена је за 10. јуни.

Митрополиски збор у Руми. Омладина српске народне радикалне странке у Руми сазвала је велики митрополиски збор, који је држан у Руми сад у недељу, ради савјетовања о извршеним изборима за српски народно-црквени сабор.

Словенство

Хрватски новинари у Сабору. На једној седници Сабора у Хрватској франковачки посланик Бадовинац устајући противу изјашења „Обзор“ а о њему унотријебио је и изрази „којекакви новинарски поткови“. Извјештачи листова нашли су се због тога узријечени и демонстративно су напустили саборску дворану изавлајући, да ће се у саборницу доћи све до год им се не да задовољење. Због тога је седница била прекинута, да би се предсједништво договорило шта ће поводом тога радити и кад је седница настављена посланик Бадовинац добио је укор, нашта се и сам Бадовинац извинио, да није мислио да тим ријечима новинаре вређа. На тај начин је и тај сукоб изазвао.

Пољске умјетнице у Загребу. Ових дана гостовале су у загребачком позоришту двије пољске умјетнице Ирена Солска и Ванда Стеманскова. Оне су гостовале у модерним драмама, а нарочито Ибзеновим.

Свесловенски конгрес у Софији. Из Београда јављају, да се до сада за свесловенски конгрес, који ће бити концем јуна у Софији, пријавило 75 учесника и то: 25 Руса, 15 Бугара, 10 Срба, 10 Чеха 5 Словенаца, 5 Хрвата, 2 Словака, 2 Црногорца и неколико Пољака из Њемачке. Учесници из Црне Горе нијесу нам познати.

Русија за просвјету. У Русији се много троши на културне сврхе, а нарочито на просвјету. У Русији има 677 мушких гимназија и реалка, а женских гимназија и полугимназија 958. У Сибирији у граду Томску има на гимназији 1200 ученица.

Халајева комета

Очекивање природних појава

Према прорачуну Архенхолда, директора Третпонт-обсерваторије у времену између 3 с. и 22 м. и 4 с. и 22 м. 6. маја изјутра Халајева комета је требала проћи испред сунчевог колуца, за које се вријеме очекивало да земља прође кроз реп кометин.

Из тога су извели многи да ће доћи до судара земље са репом кометиним и ређало се све што се може догодити. Прост свијет је вјеровао у пропаст свијета, те је због тога из страха појединих било и врло много несрећних случајева: једни су одузимали себи живот, други пореметили намећу, трећи упропащивали и себе и имања и т. д.

Међутим астрономи су доказали да од судара на вомена не може бити.

На и поред тога пречишћеног питања у научном свијету било је подијељено мишљење о појави, које ће се на небу у то вријеме моћи видјети. Једни су тврдили да се тада на небу неће ништа необично десити, што се иначе не дешава међу којима је и проф. Максим Трифановић, други су тврдили међу којима је проф. Ђ. М. Станковић, па, донекле, и проф. Милан Недељковић, да није могуће да се види извесна осветљеност, привремена атмосфера, једна врста северне свјетлости, да ће можда кроз земљину атмосферу просвјетлуцати већи или мањи број ситних звијезда, летећих звијезда, као год да може наступити и ремећење у телеграфском и телефонском саобраћају, као и узнемирење магнетске игле и т. д.

Због тога је интересовање за Халејејеву комету било толико парасло, да су многи ноћ између 5 и 6 маја пробили очекујући на изванредне природне појаве. Ми у Приморју, дочкивали смо је истина многи на ногама, али мирно и поштено, док у Паризу, Прагу, Берлину, Загребу, Биограду, Будимпешти и др. свјетским местима проводили су хоџадама весело. У Приморју су приређиване читаве свјетлости, карневали и весела. Разумије се, од свега тога су видјели корист једино гостионичари, чије су радње нијеће ноћи богато радиле, док се зором свијет пенериван, сломљен, празних ценова, а тихких глава и пуних стомака враћао кући, не видјев ништа, па чак ни траг од комете, која се ноћ прије могла лично посматрати.

Ноћ између 5. и 6. маја

Нас би далеко одвело ката бисмо рећали све шта је и како је гдје било. Дозвољно је, да истакнемо, да су астрономи утврдили, да ће комета прећи испред сунца у 3 с. и да се то код нас у Европи неће видјети, него само у Аустралији и Азији и већ су нарочите научне експедиције отпутовале, да је са zgodних места у тим крајевима посматрају.

Онако исто као што ми са Цетиња и из Црне Горе те ноћи нијесмо могли ништа видјети, исто се тако није ништа видјело није ни у Европи. То утврђују посматрања астронома са најразвијенијих европских звјездарница.

Већ мјесец децембра прошле године разабирало се из рачуна енглеског астронома Кромелина, да ће земља 6. маја у јутро проћи кроз реп Халејејеве комете, и то ако буде комета доста нишла оним путем, како су Кромелин и Ковел израчунали, и ако буде реп имао дужину од 23 милиона километара. Комета се у истину кретала израчунаном стазом, а реп му је премашно дужину и од 50 милиона километара. Земља је дакле 6. маја прошла кроз реп комете а да свијет ипак није пронао. Астрономи су одмах рекли, да ће пролаз земље кроз реп проћи без икаквих штетних пошљедица по органички живот на земљи. Но ипак су они споменули, да би се за вријеме пролаза репом могли видјети неки појави, и то: слабо свјетлуцање атмосфере, ситне кријеснице, поларна свјетлост, а на површини земље немир и гитање магнетичне игле, али да није вјероватно, да би се ти појави догодили. На свима звјездарницама било је небо проматрано кроз шпелу ноћ, а у исто вријеме проматрао се положај осјетљиве магнетичне игле. Но нити се могао видјети који од споменутих појава на небу, а нити се могло запазити гитање и трзање магнетичне игле. Кад буде земља опет једном пролазила кроз реп које комете, јамачно неће бити толико страха од кометина репа. Пошто је било мотрење Халејејеве комете прошлх дана отежан, јер је била на јутарњем небу, а и вријеме је било непогодно, моћи ћемо га од сада мотрити у zgodније вријеме иза залаза сунца свако вече на западном небу у потпуном сјају.

Прво опажање обликом на пролаз Халејејеве репатине између сунца и земље учињено је 6. ов. м. у 5 сати послје подне. Друго опажање у 10 сати на вечер. Небо ведро. Програм рада за вријеме према јутру је шљедећи био: Мотрење магнетичке игле; телескопичке кријеснице из Пегаса, Овна и Риба. Епсилон и Ро Пегаси, Бета Арнетис; сат прије него што има доћи репатина пред плочу сунца тражење њене главе; мотрење пролаза који ће се евентуално видјети испред сунчане плоче; боја и свјетлуцање атмосфере.

Далја опажања су била:

11 сати. Двоструки колут око мјесеца (Хало). Унутарни колут обојен изразито црвеном бојом, затим зелено-модро до мјесеца.

12 сати. Небо суморно. Хало око мјесеца ишчезнуо.

1 сат у ноћи. Звијезде трепере кроз суморно небо. Околина мјесеца чиста. Магнетичка и гла мирује.

2 сата у ноћи. Исто као и у 1 сат у ноћи. Над главом (у зениту) ведро. Игла мирује.

2 сата и 30 м. Небо суморно. Источни хоризонт мутан у висини од којих 10 до 15 степен. Исток бива свјетлији. На западу тону Миеси и Јупитер.

3 сата у јутро. Појавља се зора једва видљиво. Чисти се источно одзорје. Помаља се Даница.

3 сата и 15 м. Боја неба нормална; свјетло-модро боја ране зоре.

3 сата 22 м. То је вријеме по рачуну Кромелина у Греничу, кад би имала репатина доћи пред суђану плочу, а ми бисмо имали бити у репу сат прије. Небо нормално. Магнетска игла мирује.

3 сата 52 м. Свиће. Арктур још видљив. Даница сјаји. По рачуну Кромелина бисмо могли бити већ у средини репа. Све нормално; игла мирује.

4 сата. Дан. Алктур ишчезнуо; једино Даница сјаји знатно над источним хоризонтом. Све нормално.

4 сата 22 м. Даница ишчезла. Све нормално.

4 сата 24 м. Излази сунце над границама планина. Опажају се сунчане пеге. Пред сунчаном плочом све нормално. Игла мирује.

5 сати у јутро. Све нормално. Негативан резултат спреам постављенога програма. Према томе је земља прошла неопажено кроз реп комета.

Садашњи положај комете

У суботу се Халејејев комета појавила на западу. Видјела се голим оком и моћи ће се видјети свако вече кад је ведро све до 18. ов. м. Прво вече у суботу комета се најраније јавила, али се рано изгубила. У недељу се појавила 90 м. раније, а изгубила се 45 м. доцније. Вечерас ће се појавити 2 с. 33 м. доцније, а нестакће је 1 с. и 43 м. доцније него у суботу, око 11 с. и 58 м. Сјутра ће се појавити минут раније него данас, а изгубиће се 1 сат доцније, у 12 с. и 11 м.

Недаће у овој години

Кад од Халејејеве комете није пронао свијет, као што су многи уображавали, износи се сада како ће ова година допринјети многе недаће. Недаће, које су већ биле, приписују такође Халејејев комети.

У мјесцу јануару у Француској су биле велике поплаве, а у штељој Европи велике снежне бури, које ишчеу цоште диле ни самога градова.

У мјесцу фебруару био је у Белгији тако велики наводња, да је само у Леммену погинуло 10 кућа. У истом мјесцу је у држави Илахо у Америци лавина заграпала село Мас и у њему 300 људи.

У мјесцу априлу у Јапанској Мојум се појавила бура, која је потопила 50 бродова и уништила 800 људских живота. На острву Буру вулкан је прогутао око 200 душа. У Саксонској и штељој средњој Европи напали су велики снегови, који су проузроковали велике штете и стале многих људских жртава. У Екери-ту, у Угарској, био је пожар, који је уништио 400 људских живота. Егна се пробудила и бацила лавину. На острву Јави појавила се чума.

У априлу настала је у Арбанији побуна, која још траје. У Америци су биле ситне експлозије и многе људске жртве. У Китају је била побуна домородаца против досељеника. У Америци при земљи тресу било је 400 жртава. У Србији огромам наводња, који се још продужава; у Азији бунтови и размирице.

За ова четири мјесеца умрла су три владара: Леополд, Менелик и Едвард.

Шта ће тек бити за других осам мјесеци! кликују ови злогучи, заборављајући, да је утврђено, да комета не може ни у колико утицати на земљу.

Привреда

Пчеларски радови у мају. Мај мјесец је најљепши пчеларски мјесец. У њему је живот на пчелињаку у највећем жеку. Природа је најбујнија, паша најиздашња, па и у кошницама врп и киши живот. У пчелара су најљепше наде у мјесцу мају, јер тај мјесец проширује пчелињак, — то је мјесец ројења, најљепшега посла пчеларскога.

У мају цијета багрн, а то је у многим нашим крајевима главна паша. Пчелар ће имати пуне руке посла са додавањем празних оквира и тресењем меда. А багренова паша управо гјера пчеле на ројење.

Брига пчеларова треба је, да су му кошнице у почетку маја — бар по нашем календару — потпуно спремане за ројење. А то ће бити, ако су му кошнице дупком пуне: народом, леглом медом. Нека не пушта кошница, да му се роје из пола пуних сандука. Ројеви су само онда снажни, ако излазе из снажних кошница. Чим удари багренова паша — ако има снажна паше и прије, онда још раније — треба наунити кошнице оквирима,

колико их год иде унтра. За три четри дана су све кошнице пуне, а кад су такве, онда матица запљува матичњаке.

Како је ове године била зима блага, изишле су кошнице из ње врло снажне. И по томе можемо се надати ранијој години, а с тим и ранијем ројењу. Почетком маја треба да је све спремно за ројење. Празне је кошнице ваљан пчелар премио још сенасан и зимус, премазао их је сноља масном бојом, ишчистио их изнутра, збринуо довољан број оквира и вјештачког саћа и сад — у почетку овог мјесеца — може те кошнице поставити на одређено им мјесто у пчелињаку.

Ко је пропустио, да премаже масном бојом своје американке. (што треба чинити сваке године, јер тако може американка послужити преко 20 година), нека их не фарба сад у мају, кад је лет пчелињи најјачи, јер много пчела пада на кошницу. А чим јој крила добију ма и најмање уљане боје, одмах је пчела пропада. Зато је боље тај посао оставити или за касно лето, тамо за август, кад се кошница, ако смо је премазала бојом увече, кад стане лег, преко ноћи толико просуши, да не шкоди пчелам. А још је боље тај посао радити зими или у рано прољеће. Тада се народ са саћем премјести у чисто, обојено кошницу, стару празну унесемо у собу, па је ишчистимо и обојимо. Тако се префарба постепено цио пчелињак.

Овај мјесец је и мјесец вјештачког ројења. Вјештачко је ројење велика корист за пчеларе. Може се рећи, да вјештачки ројеви скоро увјек боље напредују, него природни, јер се могу правити кад се хоће и јаке колико се хоће. Прави се један рој од двије јаке маторке. То је дакле једна трећина, а толико се смију пчеле изројити. Особито лијепо и снажно напредује она маторка, од које у вјештачком ројењу одузмено старе пчеле. Такве су кошнице увјек у јесен најјаче медом, па и кад је јесења паша слабија. Зато особито препоручујемо вјештачко ројење, јер је то и много удобнији посао, него вјерати се за ројевима. Такви ројеви добивају одмах поред неколико потпуно израђених оквира, поред нешто легла и меда, још и вјештачко саће, те тако народ не мора убити ни у за дање, па тим боље напредује. Особито препоручујемо ројење од матичких ројева са предлогом, јер се тако, ако начинимо рој са једном маторком, често сјуградан матица може изићи, па јој изиђе из кошнице, особито ако је јака, а у кошници остане само један дво пчела. Тим чаравно није постигнуто сврха вјештачког ројења.

Који природни ројева чека се пчелар чува многи ројева. Ако се ројење не доспријимити, како бисмо могли, доцнетара, код американки можемо то. Не смије се пуштати, да се пчелињак изроји преко једне трећине. Ако имамо 18 кошница, смијемо пустиги највише шест првенана. Другице из американки не смијемо пуштати, јер тим само слаби маторка. Трећене наравно је још мање.

Буја мајска природа превари многога пчелара. У оној врви на пчелињаку пчелар не помишља на мршави јулиј, па пушта да му се пчелињак изроји, колико год може, само да научни што више кошница. А кад прође мајска паша и липина у јунију, онда постане такав пчелињак слаб, — нити ваљају маторке, ни ројеви, те у зиму може ући мањи број кошница, него што је из ње изишао. С тог разлога не треба пуштати ни касно ројење. Ако се кошнице нијесу до краја нашег маја изројиле, боље нека се и не роје, јер је истина њемачка пословица, коју спомиње Берлепш: рој у мају вјриједи воз сена, у јунију — дебелу коња, а у јулију — ни калема коња. (Ein Schwarm im Mai — ein Fuder Heu, ein Schwarm im Jun — ein fettes Huhn, ein Schwarm im Jul — kein Zwirnspil.)

У мају мјесцу треба пчелар да је престано на пчелињаку. Већ сам онај бујни живот у пчелињаку мами нас тамо, али је и потребно, да се пчелар пађе око својих пчела; треба позвати на маторке, које ће се ројити, треба прегледати ројење, треба особито чисто држати пчелињак, треба позвати на појило, на онољепне младе матица и т. д. Труд у мају око пчеларења богато наплаћује август. Најбоље пчелар показује у мају колико је рационалан.

Цар Никола — кум. Поводом ројења другог сина Њ. В. Књаза Мирка, војводе рашког, између Његовог Величанства Цара Руског Николе II. и Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара измијењени су ови телеграми:

Дневник

Цар Никола — кум. Поводом ројења другог сина Њ. В. Књаза Мирка, војводе рашког, између Његовог Величанства Цара Руског Николе II. и Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара измијењени су ови телеграми:

„Понизно захваљујем Вашем Величанству на милостивој честитци, коју Ми извољесте упутити приликом ројења Мојега унука, којег од данас већ, Величанство, стављам под Вашу узвишену заштиту и благовољење са надом, да нећете одрећи да будете његов кум.

Тај нови знак Ваше доброте биће једна веза више, додана толиким другима, које нераздвојно спајају Мој Дом и Мој народ са великодушним Царем и Светом Русијом, којој смо преко два вијека вјерни, одани и послушни синови. НИКОЛА.“

Његово Величанство Цар Никола одговорио је на телеграм Књаза Господара овако:

„Захваљам Вашем Краљевском Височанству на израженим Ми осјећајима у Вашем телеграму и примам се са задовољством, да будем кум Вашем унуку. Овом приликом понављам Моје најискреније жеље за здравље Књагиње Наталије, новорођеног Књаза и за срећу Књажевске Породице. НИКОЛА.“

Вратио се из Лондона. Као што јавља Кор. Биро, Његово Краљевско Височанство Књаз Престолонашљедник одмах сјутри дан по погребу енглеског краља Едварда вратио се из Лондона и још се налази на путу.

Књаз Мирко на Цетињу. Њ. В. Књаз Мирко допутовао је у суботу послје подне на Цетиње. Бугарски краљ на Цетињу. Страни листови јављају, да ће бугарски краљ овога лета ићи у Париз и Рим и да ће из Рима даћи на Цетиње, да лично честита Њ. Кр. В. Књазу Господару јубилеј.

Дипломате у Бару. Од стране дипломатског кора у Бару на свечаностима су били г. барон Сквити, талијански посланик, г. Н. Дјаченко, царско-руски отпавник послова, г. Гатин, француски отпавник послова, г. др. Колушев, бугарски посланик и г. пуковник Потапов, руски војни аташе.

Вратила се. Г-ђа Љепосава, супруга овдашњег краља српског посланика г. Т. Петковића, који се још налази у Биограду на одсуству, послје дужег боравка у Дубровнику вратила се са дјецом на Цетиње.

Ставио положај на расположење. Поводом конфликта, који је имао прије кратког времена у Биограду са краљ. српским министром финансија г. Стојаном Протићем, начелник нашег министарства финансија г. Милоје Ж. Јовановић ставио је Књ. Влади свој положај на расположење и молио, да се од дужности начелника разријешити. — Очекујемо како ће ову оставку Књ. Влада примити и какав ће поступак предузети. За сада се уздржавамо о овоме да говоримо, али накнадно, пошто је ова појава врло карактеристична и замашна, проговоримо опширније.

Талијански официри на Цетињу. У понедјељник је једна група официра са талијанске ескадре дошла на Цетиње, да разгледа пријестоничке знаменитости. Њих су овдје врло срдечно предусрели наши официри и са њима провели све до дубоко у ноћ и сјутра их многи испратили до Ријеке.

Наши папири на лондонској берзи. Према извјештајима из Лондона, облигације нашега државнога зајма јако се траже. Ушљед тога и курс облигација скочио је пошљеднега дана са пола процента. Ово је врло лијеп појава, јер показује да кредит наше земље у иностранству стално расте.

Исплата јулскога купона. Министар финансија наредио је, да

се ремитује у Лондон потребна сума за исплату јулскога купона и иста ће бити ремитована још данас и ако исплата купона почиње 1. јула по н. календару.

Катастар у Ц. Гори. До сада је завршен катастарски примјер на Ријечи и Виру, а сад ће се приступити катарстру у Никшићу.

Надгробни вијенци. И код нас је заведен страни обичај, да се на одар самртника полагају скупљени вијенци. Да је тим вијенцима одређено мјесто гдје ће се хранити, још бисмо се и могли помирити са тиме, али како се они брзо траће, а са њима и новац, то би добро било, да се тај обичај замијени тиме, што би се мјесто вијенца новац полагао хуманим и просвјетним друштвима и тиме се и боље и трајније одуживало сијенима покојника.

Стјечај за наставнике. Министарство просвјете расписало је стјечај за осам новијех наставника за идућу школску годину и то четири за цетињску гимназију, два за четвороразредну подгоричку гимназију и два за богословско-учитељску школу на Цетињу. За велику гимназију на Цетињу потребни су два наставника за српски језик и класичну филологију и по један за математику и физику и за историју и географију; за подгоричку гимназију један за српски и њемачки језик и један за историју и географију, а за богословско-учитељску школу један за богословске предмете и црквено пјевање и један за педагогику и философију. Кандидати треба да се пријаве до 5. августа.

Цетињска Читаоница. На скупштини чланова Цетињске Читаонице, која је била прошле недјеље, примљени су извјештаји управе и благајне и ријешено, да досадања управа остане и на даље. Још су изабрана два члана за преглед друштвених рачуна и повјерено управи да изради нова правила, пошто су досадања застарјела.

Помен Самарцићу. Скоро преминули вриједни књижевник, врли патриота и ријетки просвјетни радник наш у Старој Србији **Стеван Самарцић** има на Цетињу у овдашњем чиновништву повећи број својих школских другова и пријатеља. Они му приређују парастос, који ће се одржати у овдашњој Влашкој цркви у идућу недјељу 16. овог мјесеца у 11 сати прије подне. Позива се грађанство цетињско да у што већем броју присуствује овом тужном помену.

Исправка. У прошлом броју нашег листа довијели смо, да је крај осталијех, положен на смртни одар д-р Н. Ковачевића и вијенац цетињских љекара, што је погрешно, јер су тај вијенац положили сви покојнички другови, **црногорски љекари.**

Вријеме. Од суботе је настало кишито вријеме и често се киша излијева. Хоризонт је прекривљен густим облацима, кроз које, с времена на вријеме, сунце просијава.

Из живота краља Едварда

Долазак на престо — Забавца дипломата — Пријатељ аутократије — Кунг жена — Први спортиста — Краљ моде — Пријатно и непријатно — Краљ као ђак.

Када је смрт краљице Викторије позвала на престо његова најстаријег сина, принца од Уелса и када је он ступио на престо као Едвард VII, било му је готово шездесет година. Највећи дио његова живота лежео је за њим, и сваки је знао, да га је он искористио, не обзирајући се на мишљење свијета. Врло су често изјављивали на јавност његове љубавне афере, док су његове страсти и коцком и ошкљадом и љубав према младом шам-

панцу. Сви су мислили да овај краљевски бонвиван неће озбиљно осјећати тежину краљевске круне и да ће и на престољу остати онај стари принц од Уелса.

Протекло је прилично времена док се разбили то укорепљено вјеровање, а када су дипломате, акредитоване на енглеском двору, почеле јављати својим владама, да је краљ Едвард врло вјешт и славољубив политичар и да не би било згорег кад би се обратила мало већа пажња на његове планове, такве дипломатске потезице и његове су и наводите мјеродавница проишчан осмјех на мјеродавнице усене. Али кад се опазило да је енглески краљ гледао да вршење своје владарске власти доведе у сагласност са уставом а да уз то узме вођење целокупне спољне политике у своје руке и да су те руке биле врло чврсте и вјеште, многи и многи никако није могли да одоцнегу заговетку те промијене.

Краљ Едвард био је добар познавалац људи и њихових слабости, бољи познавалац но и један владар његова времена. Међутим његова га је мајка сматрала врло бољакљивим и удаљивала га је од свих државних послова. Тек 1900. г. на годишњу дана пред своју смрт, наредила је да му се саопште неке државне тајне. На тај је начин престолонашљедник Едвард био приморан да живи уредним животом. Њему је повјерљив само терет спољне репрезентације. Гдје је требало предати саобраћају, какав мост, или „кретити“ нову лађу, открили су његов, одржати банкет, ту је Едвард заступао краљевину. Тим својим дугим општењем са свијетом, са ширим слојевима, упознао је свијет и постао добар познавалац људи и њихових страсти.

По својим врлинама никад се Едвард не може мјерити са својом мајком, али му је народ ипак клицао **послије смрти** старе краљице, зато што се ослободио дворске укочености и званичности. Овај свијетки дах никако се није свиђао чистој кристој енглеској аристократији, нарочито кад је краљ почео ићи на руку инвазији богатих Американаца и браковима доларских принцева са носиоцима старих племићких титула. Под његовим је кровом чистокрвна аристократија морала, хоће неће, да се срета са члановима интернационалног банкарског свијета, чије имање можда и није најчистијег поријекла.

Наклоност краљу према женама, године су, настала умјетно, али нијесу уиницијација. Није последице свакодневних прига волио да проведу вријеме са њеним **женима.** У његовој интимној атмосфери својом давао је право право право тану. Народ му са то није замерао, само кад је краљини пословице од тога **позива** и кад му то чини **дворско**, Енглези су у том погледу врло толерантни.

Овај је краљ био прави Енглец. Волио је спорт ма у ком он облаку био. Нема ниједне енглеске народне игре, коју он није играо. Али нада све је волио трке. Никад га народ није обожавао и пошто-вао по онога дана кад је његов „Персимон“ добио трке, а краљ га је сам, тада принц од Уелса, по старом обичају, побједнички провео кроз шпеду тркачку стају, уз бурно клицање народа. Сваки побједилац на тркама је у Енглеској популаран, а када је тај принц од Уелса популарности није било ни краја ни мјере.

Кад је био студент у Оксфорду, проводио би читаве дане у лову или на ријечи а књиге би занемаривао. Доцније се одазвао пливачу, а годинама по средневном играо тениса. Његова је штала стада огромне суме, а по некад му је доносили огромне приходе. Једне је срећне године добио на тркама 1.700.000 динара. Докле год су му године допуштале, играо је неуморно, а валцер је волио нада све. Волио је и књижање по леду, особито у ранијим годинама. Кад би вријеме било ружно, направије би играо билијара коме су га обучили највећи енглески мајстори. Лов је волио и у старости а и аутомобилизму се одавао врло страшно. Често би се окрешао и о законске прописе и потјерао аутомобил већом брзином но што је допуштано. Једном је због тога платио и новчану казну. Са свега тога га је његов народ веома волио.

Чак и његове ситуије навике биле су Британијима симпатичне.

Народу је било мило што нов краљ протресеу моду његој отменој Европи. Он је проишчао и маскирао чувеног кројача Нила. Краљ је једнога дана на позорници на једном француском глумцу видио герок, чији му се крој веома допао. Краљ Едвард се распитао и дознао је да је тај герок изишао из руку неког непознатог кројача Нила. Краљ је тог Нила учинио својим дворским и личним кројачем и Нил је за кратко вријеме постао милионер пошто му је сва европска аристократија и већина дворова вјерували израду свога одијела.

Ко је имао прилике, да се приближи краљу Едварду могао се уверити да је то био веома љубазан и пријатан човек. Он је увјек нашао свакоме нешто пријатно да каже и то с таквом љубавношћу да је често своје најдубље противнике преобратио у најбоље своје пријатеље. Али је ипак у својој пријатности умно да буде врло негалантан и несудбаван. Ко би према њему био и сувише „фамилитаран“, а да му он није дао повода, тај је могао славно да насједне. Једном је краљ дошао у један назар, гдје су се продавале поклонене ствари за добротворне сврхе и заграбио је од продавалице, једне лијепе и чувене глумице, чашу чаја. Она му је чај довијела и рекла да стаје једну гвинеју. Послије тога је принијела чашу устима, попила један гутај и рекла: „А сад стаје.“ — „Љубазно и шетрски се смјештећи — пет гвинеја.“ Краљ је платио пет гвинеја, али није прихватио пружену му чашу, већ је рекао кратко али јасно:

„Молим за једну чисту чашу!“

Краљ Едвард VII био је као дјечко врло вриједан ђак, али увјек готов да избаци какву дјетинарију, што га је једном приликом прилично скупо стајало.

Још као дјечко, био је краљ Едвард једном приликом у Осборну на обали морској и видио једног дјечка, неког рибарче, иначе свог вршњака, гдје скупља шкољке и оставља их у једну стару поштану чизму. Принц се привукао дјечку врло опрезно и избацио му све шкољке из чизме на нијесак. — Али дјечко не буде лијеп, него удари малог престолонашљедника посред носа, тако да је краљевска крв потекла потоцима. Потужно се гуверианти, која му је одговорила али савим суво да је нашао оно што је тражио.

У вријеме кримскога рата принц Алберт Едвард и његова сестра Викторија путовали су са својим родитељима у Париз својим рођацима на двор. Париз се краљу Едварду и његовој сестри тако свиђао да се цјена престо нијесу мога да одвоје од „пријестонице свијета“. Уочи самог одласка из Париза, навалише дјецна на царицу Евгенију са ватреном молбом да царица рекне њиховој матери коју рјеш да још остане у Паризу. Царица је обећала да ће учинити све што до ње стоји, али није су одговорили да се мисли.

Може ли а ми вам нијесмо **позив** на престо — Принц од Уелса, „Кунг у Енглеској“ и без нас већ имате дошлицу од свог дјеча“.

Годинама пре него је Алберт Едвард на универзитету у Кембриџу, гдје је прилично редовно похађао прописане часове, читао је романи Валтера Скота осмине књиге, да је поред њих и читаву своју станицу. У њему се проучавао и његов **према** и његов авантурама. У том је погледу Лондон вршио над њим улогу мангента, а принчев гувериер добио је из тог да пусти принцу на вољу и да га не држи одвећ строго. Једног се дана Едвард договори са својим друговима да се искраду мало до Лондона и изабере који забрањен плод. Али није се мало преперало кад му је, баш при силаску с воза, пришао послужитељ у дворској диверзији и позвао саопшти, да га чекају спрењена дворска кола, и одведе га његовој мајци краљици Викторији.

Ништа му друго није остало, но да се поред све досаде љубазно насмјешити и захвалити се на пажњи — што је и учинио.

Кратке вијести

— Угарска влада закључила је зајам од 100 милиона круна.

— Република Аргентина ове године прослава стогодишњицу свога постанка.

— Чувени мађарски књижевник Коломан Микшат прославио је у Буџим Пешти четрдесетогодишњицу свога књижевног рада.

— Надбаскуп Штадлер, који је ово дана био у Риму, враћа се у Сарајево и биће произведен за кардинала.

— У Гродњу, крај Варшаве умрла је славна пољска савјетска Елиза Орсекова.

— Турски престолонашљедник при повратку из Лондона увратиће у Биоград и пробавити два дана као гост Краља Петра.

— Српска опера завршила је своје гостовање у Софији, а прошле недјеље је у Софији гостовало академско певачко друштво „Обилић“.

— Одмах по повратку краља Фердинанда, отићи ће бугарски председник министарства др. Малинов у Биоград ради конференцаја о српско бугарским односима.

— Једна група официра из Србије спрема се да учини посјету официрима у Софији и Скопљу, који би им ту посјету на њего вратили.

— За вријеме свесловенског конгреса у Софији из Србије се спрема велики број грађана да направе излет до Софије.

— Једна група Битољана спрема се да посети Биоград.

— Срби занатлије из Угарске, Хрватске и Славоније сазвали су збор ради организовања Српског Занатлијског Савеза.

— У Млетцима је изречена пресуда над убицама грофа Комаровског. Осуђени су: Наумов три године и мјесец дана, Тарновска осам година и четири мјесеца и Прилуков на десет година тамнице.

Позив на претплату

У току мјесеца маја ове године изаћи ће из штампе моја књига:

Књаз НИКОЛА I као пјесник

Књига, којој су додате 15 новијех пјесама Књажевијех, изнијеће 10 штампаних табака обичне осмине, а цијена јој је 1 Перпер и 20 пара.

Скупљачима уступама на сваких десет претплатника по једну књигу.

Молим све своје пријатеље и пријатеље српске књиге, да би се извољели заузети око прикупљања претплате, и да што прије пошаљу спискове претплатника с новцем. Уредништва, пак, српскијех и хрватскијех листова молим да овај позив изволе прештампати

Цетиње, 1. маја 1910. г.

Проф. **Перо Вучковић**,
Министар Просвј. и Цркв. Послова.

СВОЈ СВОМЕ

ВАЖНО ЗА СВАКОГА, А НАРОЧИТО ЗА НАШЕ ТРГОВЦЕ

ПРВА СРПСКА АГЕНТУРНА И КОМИСИОНАРСКА

РАДЊА

ХРИСТИФОРА МОРАВЦА У ПОДГОРИЦИ

Отпочела је свој рад, те прима и најсавјесније обавља — наруџбе.

Ово је једина и најсолиднија Агентурна и комисионарска радња преко које се могу све врсте трговачке робе а нарочито:

Кафа, Шећер, Брашно, Пиринач, Петролеум, Кожа, Шпирит, Свијеће, Сапун, Сардине, Чоколада, разни Ликери и Минералне Воде,

како по најнијем дневним цијенама тако и уз најповољније услове поручити.

СВОЈ СВОМЕ